

Datum : 8 januari 2018
Tel. secr. : 0314-399655/06-52076672
Email : socialeraad@doetinchem.nl

Betreft: Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek op weg naar 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Onderwerp: een verdere aanscherping en inhoudelijke onderbouwing van het SR-advies van 14 december 2017 aan het College van B&W omtrent de Regiovisie.

Inleiding

De VNG commissie 'Toekomst Beschermd Wonen' (commissie Dannenberg) heeft geadviseerd om beschermd wonen om te vormen naar zoveel mogelijk zelfstandig wonen met de noodzakelijke bescherming en ondersteuning. Dit is in lijn met datgene wat cliënten aangeven, waarbij zoveel mogelijk een scheiding wordt aangebracht tussen wonen en zorg.

Het commissierapport schetst de noodzakelijke stappen op weg naar die uitkomst. Die stappen betreffen het landelijk ontwikkelen van een passend objectief verdeelmodel, het realiseren van acht randvoorwaarden voor sociale inclusie op lokaal niveau en het afspreken van een tijdspad dat zorgvuldige invoering mogelijk maakt. Gesproken wordt van een periode van 15 jaar.

De randvoorwaarden die de commissie Dannenberg noemt (en waar partijen het over eens zijn), zijn:

1. versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg;
2. garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit;
3. ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie;
4. een breed arsenaal van woonvarianten;
5. beschikbare en betaalbare wooneenheden;
6. laagdrempelige toegang tot zorgfuncties;
7. duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars;
8. borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.

Met andere woorden, het realiseren van een nieuwe toekomst voor een 'beschermd huis', waarbij de voorzienig 'beschermd wonen' slechts een ondergeschikte rol speelt, moet tegelijkertijd gepaard gaan met het realiseren van de randvoorwaarden. Dit betreft een complexe operatie waarin diverse partijen gezamenlijk zullen moeten optrekken. Realisering van de integratie van GGZ-cliënten in de wijk is een proces dat ook jaren gaat duren. De afbouw van bedden in ggz en beschermd wonen, die sinds 2012 is ingezet, heeft een grote opgave voor de samenleving met zich meegebracht. Daarbij wordt tot op heden onvoldoende een gezamenlijke aanpak gerealiseerd zoals die door Dannenberg in zijn randvoorwaarden zijn verwoord. Dit heeft grote gevolgen voor de cliënten. Zij riskeren in dit proces de dupe te worden, terwijl de hele operatie juist is opgezet om de maatschappelijke participatie van deze groep cliënten te bevorderen.

Belangrijke randvoorwaarde, naast geschikte huisvesting, om (begeleid) thuis te kunnen wonen is de beschikbaarheid en toegankelijkheid van begeleiding op de levensdomeinen van de cliënt (zoals werk, wonen, sociale relaties en financiën), voldoende beschikbare FACT-teams en sociale

basisvoorzieningen in de wijk. De inzet van ervaringsdeskundigen is hierbij van toegevoegde waarde. Datzelfde geldt voor vakkundige sociaal werkers die, samen met mensen met psychische kwetsbaarheid en buurtbewoners, structurele sociale vangnetwerken opzetten. Tevens is flexibiliteit en samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein noodzakelijk om uitgaande van de zorgvraag van de cliënt direct meer of minder zorg en ondersteuning te kunnen bieden. Deze randvoorwaarden zijn momenteel niet voldoende ingevuld. In de recentelijk uitgebrachte landelijke monitor ambulantisering en hervorming langdurige zorg blijkt dat de opbouw van de extramurale behandeling nog steeds achterblijft. Een goede verbinding met sociale wijkteams en een sterke sociale basis in de wijk is van cruciaal belang om de beweging naar een inclusieve samenleving te laten slagen.

Gezamenlijke inzet sociaal domein en zorg domein cruciaal.

Zoals hierboven aangegeven is er sprake van een grote opgave. Een opgave die niet door een enkele partij, zoals een gemeente, zorgaanbieder, sociaalwerkorganisatie of zorgverzekeraar is op te lossen. Ook blijft daarbij de vraag hoe de GGZ-behandelsector in de Achterhoek tegen deze transformatie aankijkt. Uit de Landelijke Monitor blijken er onderling grote verschillen te bestaan in visie.

Met deze inleiding als achtergrondinformatie vinden wij de concept notitie over de Regiovisie Opvang en Bescherming veel te mager.

De nota beperkt zich grotendeels tot het creëren en organiseren van de gemeentelijke voorzieningen.

De ambitie en wensen van de cliënten komen nauwelijks aan bod.

In een visienota verwachten wij een vergezicht te vinden hoe GGZ-cliënten op middellange termijn worden gehuisvest. Maar dan ook tegelijkertijd een visie hoe de noodzakelijke randvoorwaarden daarvoor worden gerealiseerd.

Weliswaar zijn een aantal partijen gehoord voorafgaand aan het opstellen van de notitie, maar er kan geenszins gesproken worden over een breed gedragen visie door alle partijen.

Wij adviseren U dan ook met klem deze nota niet aan te nemen als visiedocument voor de toekomst van het Beschermd Wonen.

Ons inziens zou een eerste stap moeten zijn om in een gezamenlijk proces met alle betrokken partijen een gezamenlijke breed gedragen visie te ontwikkelen. Thema's daarin zouden moeten zijn:

Hoe zien we de veilige woonplekken voor GGZ cliënten er in de toekomst uit? Type, plek, flexibiliteit rond op- en afschalen, enz.;

Wat zijn voor de realisering daarbij de randvoorwaarden?

Via welke meerjarige aanpak kan deze gemeenschappelijke visie daadwerkelijk worden gerealiseerd?

De gemeente zou in dat proces een voortrekkersrol moeten nemen en als Sociale Raad zijn wij gaarne bereid hierover verder mee te denken.

Met vriendelijke groet,
Namens de Sociale Raad

Dhr. Leen van der Heiden
voorzitter

Literatuur:

Brief Federatie Opvang, RIBW-alliantie, GGZ Nederland en Sociaal Werk Nederland aan de Vast commissie van VWS van de Tweede Kamer, 24-11-2017;
<http://www.opvang.nl/site/item/branches-zorg-welzijn-vragen-om-meerjarige-aanpak-ambulantisering-ggz>

Verkenning investeringsopgave 'beschermd huis' APE onderzoek en advies, 21-11-2017; in opdracht van Federatie Opvang, RIBW-alliantie en GGZ Nederland;
http://www.opvang.nl/files/Eindrapport_APE_Public_Economics_Verkenning_investeringsopgave_beschermd_thuis_21-11-2017.pdf

Landelijke Monitor Ambulantisering en Hervorming Langdurige GGZ, Trimbos instituut, december 2017. <https://www.trimbos.nl/?act=winkeldl.download&prod=1008>